

QUÆSTIO MEDICA.

*Cardinaliis Disputationibus manè discutienda in Scholis Medicorum
die Jovis vigesimo primo Martii.*

M. LUDOVICO GAYANT, Doctore Medico
Regis ordinario, Præside.

An à frequentiori potu Casè vita brevior?

I.

POSITA sanctorianæ transpirationis lege, patet quomodo per internas
externasque causas diffuant corpora. Quidquid autem ex hoc effluxu decedit
substantiæ corporis viventis, siue solidæ, siue fluidæ, id omne per esculenta &
potulenta utcumque reficitur. Perennis hæc est alimenti necessitas ad vitæ con-
servationem, molisque corporeæ incrementum. Æqua verò & conveniens na-
turæ debet esse alimenti copia, hæc legitima est via, qua pervenire licet ad me-
tam, seu longævitatem. Sat habet natura exempta fume & siti. Sic contenta est
aliquando, repletur numquam: sed iisdem non explentur naturæ & voluptatis
desideria. Cave ergo ne te ludat incertum edendi bibendique libido, quæ con-
finia sanitatis & repletionis confundit. Illa quidem secunda est & ærumnis va-
cua; hæc insida & penitentia plena. Necessarius levatur natura, gravatur su-
perfluis. Hæc tanti penduntur ad perniciem, quanti emuntur ad delicias. In
geniosa gula ita sitire & esurire didicit, ut vix totus ipsi sufficiat orbis. Nihil
est cui parcat. Nam domestica sævit in animalia, feras per lucos & sylvas pro-
sequitur; avibus retia tendit; pisces in ipso Theridis gremio fallit. Quidquid
sponte, quidquid sollicitata profert humus mater, cujus etiam viscera scindunt
delicatiores, id omne depopulatur, & in alimentum sumit: imò eo dementiæ
ventum est, ut coctam terram dentibus atterant & vorent. At quid hæc omnia
ad vitam longam, nisi offendicula & cotes parcarum forcipibus acuendis ido-
nei?

II.

ALIMENTI nomine intelligitur id, quod reparat corporis animati par-
tes solidas & fluidas, restaurare ac augere valet, & in illarum substantiam
facillere. Pars illa alimenti solidior quæ ritè subacta instaurandis solidis parti-

bus dicatur, cibum nuncupant; quod ad sui per totum corpus distributionem vehiculo eger, sive potu. Is corpus est liquidum, fluidum, extinguendæ siti, calori temperando, subigendis solvendisque, fermentationis ope, in ventriculo cibis inferiens; qui humidarum partium in corpore jacturam reparat, & concocti alimenti distributionem promovet, actionis salium corporis fermenta constituentium autor præcipuus. Quippè qui illa soluta teneat. Hinc animantibus cunctis à naturâ potus desiderium. Dum autem ista efficit potus, humores, quin & corpus ipsum variè afficit, diversimodèque alterat; adeoque quo simplicior fuerit, eò præstantiorem futurum planè constat. Ubivis & cuique sua offert ubera tellus, quorum liquor, aqua scilicet potum præcis temporibus, non animalibus tantum, sed & homini etiam subministravit. Hæc, si hydropotis fides, longioris ævi author est. Ideò cecinit Pindarus Ἀΐσαν μὲν ὕδωρ. Quod vix nutriat aqua, hydropotarum spondet voracitas, referente Hypocrate ὕδωρ βόρον. Attamen votis omnibus responder, cujus satietatem non secus ac vini respuit natura. Et si enim pharmacum sit vinum, cor lætificans; illudque ad sidera tollant Baccho devori, cujus vi animam in ipso corpore concutere amant; nisi moderatus sit illius usus, venenum sit, dum sitim accendit, auctâ bibendi aviditate. Si mero uteris, vernaculum sit. Exulent externa, quæ toxica sunt, cauponum avaritia, perfidiæque, vel malefana bibendi caeterhe faciet Neustria nobiles suas vappas, pomacea citò acefcentia, cruditates allatura: Mucosam & lenrescentem cerevisiam tumidi bibant Belgæ, queis uvas invidit natura, viscera sua torreant spirituosus & ardentibus aquis, quos non terret vita brevior, solis profuturæ gelidis urse ad depellendum frigus accolis. Gelidas glacialesque potent aquas calidarum regionum habitatores: Chocolatam hauriant invita Venere, & irato cupidine nati; Thè infusum sorbillent, queis sordent faciliora naturæ munera: Circà Café decoctum occupentur, quos strenua exercet inertia, qui somno farigantur longiori, aut qui crassius vescuntur cibis, cum perpetua vini abstinentia. Hæc potio sit otiosorum delectabilis esca, & in Thermopoliis garrientium anima. Sed qui vitam querunt diuturniorem, hæc omnia respuant, vel iis saltem leviter & quasi transitoriè utantur. Nihil enim magis sanitati, & vitæ detrahit, quàm potus illi qui tam diverse corpus afficiunt, quique evolutis & nimium volatilibus principiis rurgidi viscera torrent, fibras crispant aut urunt, sulphura humoribus permixta evolvunt, & sui juris faciunt; sicque liquores inspissant, serum ita necessarium sanguinis vehiculum dissipant, morbosas eient in sanguine fermentationes, viscera infarciunt, appetentiam tollunt, coctiones impediunt præcipitatis è ventriculo citius alimentis; aliaque mala bene multa inferunt iis præsertim, qui pleniori victu utuntur, εὐχρημα καὶ, εὐπενία assumunt alimentis sulphuribus imprægnata. Vina aut potulentorum genera alia ingerunt, alias profutura, si raro & medicaminis lege sumantur.

III.

HUJUS generis esse artis illa opera extranea, quæ eò pluris sunt, & avidius expetuntur, quò magis è diffitis prodeunt regionibus, quis inficias ibit? Licet enim nobis apposuerit natura quæcumque alimento aut remedio esse debent, uno verbo, quæcumque ad conservationem nostram necessaria sunt;

3
nullaque nobis sint aptiora iis quæ ferr patria tellus, & nobis connascuntur. Attamen propria sæpissimè negligunt stulti; extranearumque rerum cupidine laborantes, auræ se sicà jugulant. Inter illas merces exoticas magnum sibi nomen fecit Café, nec fortè jam vulgarior ulla. Cujus adeo crevit usus, ut ferè Thermopoliorum officina ad Oinopolarum numerum accedant. Quantum autem noceat frequentius potata hæc nigra potio, is solus negaverit, qui naturam ejus ignorat, de effectibus, quos producit, quique quotidiana innoscunt experientia, minimè sollicitus. Si Café examini subjicias non leguminis speciem esse deprehendes, uti somniaverunt creduli, qui pro illo cicer arietinum cum gaudio in hortis vegetasse mirabantur: sed semen exoticum arboris cujusdam in Arabia felici crescentis, cujus primus mentionem fecit Alpinus sub nomine *Bon*; itaque *Bon* sive *Ban* Joannis Bauhini Café officinarum arbor est ad cerasos minores proximè accedens, cujus semen in testâ unicapulari vel bicapulari olivæ formam referente continetur, sex lineas longa, tres crassa. Contenta vero in capsulis semina, dura sunt, una parte convexa, alterâ depressa & sulcata, colore album inter & fuscoluteum donata, farinacei saporis & nullius fere odoris; eligatur pinguius graviusque, nec aquâ madidum marinâ. Sal enim marinum satis intricata illius principia fixiora reddit. Hujus seminis vires profecto non exiguæ, si medicamenti loco adhibeatur. Ne tamen panaceam credas, ut prædicat otiosa delicatulorum turba. Quin imò si frequentius potetur illius decoctum, appetentiam tollit, insomnes reddit, liquores inspissat, sanguinem accendit, multaque ad vitæ nostræ detrimentum machinatur.

I V.

SEMINIS Café volatilis pars, in qua vires ejus sitæ sunt, adeo in intimâ hæret substantiâ, ut illam evolvere, nisi postquam igni subjecta fuerit, impossibile prorsus videatur. Torrefaciendi coquendive non una methodus, nec minima laus est apud otiosos si ritè præparandi modum longo usu acquisiverint. Sorbitio hæc apud Turcas aliosque Orientis populos, quibus vinum religio est, non jejuno propinatur stomacho; sed placentulas ad illius sorbillationem dicatas habent, quam jejunis maximè noxiam existimant, etiamsi parum illorum corpora alteret, qui azymo pane, piscibus exsiccatis, oleribus aliisque crassioris substantiæ cibis victitant. Hæc pigræ merces & otii lusus intra Claustro-rum repagula jam penetravit: ejus moderatus usus quoquo modo prodesse posset, si huic tanquam medicamento tantum indulsferis. Sal nimirum volatile quo turget semen illud, spiritus agitat & commovet, qui perniciosissimo motu donati somnum arcent, vigilasque invehunt, fumos à crapulâ ortos caput gravantes discutiunt; austarum autem particularum vi, quantum in eo magna copia gustu olfactuque deprehenditur, necnon figuræ inconcinnitate, dum in sanguinem, deinceps in laticem insinuat nerveum, ataxias excitat, fermentationesque & effervescentias ciet, assiduæque tandem mobilitatis importunitate nervos vellicat, spiritibusque efficaces nimium addit stimulos. Sic reserati cerebri ductus ad solita videntur se accingere munia, spiritus verò animales sui non levem copiam unâ cum oleis, balsamicisque corporis humoribus avolare sinunt. Quin & maximam sanguinis portionem in serum solvunt per tencs amandandam. Sic ergo levia quedam præstare bona posse videtur decoctum Café, si datâ oc-

caſione propinetur ut remedium; ſin verò ⁴ pluries in diem garriendi tempus ve-
terendi gratiâ, ut hodie conſuevit, ſorbilletur; iisdem legibus quibus prodeſt
in potantis perniciem frequentior nec indicatus vertitur ulus.

V.

DE COCTI Caſe ſorbillandi appetitus morbus quidam eſt mulieribus &
otioſis endemius, qui ſi quemquam ſemel corripuit nulla ſit medicabilis
arte. Sitis eſt hydropis ſymptomati ſimilis, nec minus inexplebilis. Quo plus
potatur, eo ſititur magis. Cum inter actiua Caſe principia præcelleat & domi-
netur alkali volatile, quo ſermè unico dives eſt, avolatis poſt coſtionem
phlegmate una cum ſulphurum & oleoſorum quibus temperabatur maiore
parte, alimenti vicem ſupplere nequit, etiamſi avolantes cum decocti fumo
permixtas volatiles particulas ore & naribus retinere tentaveris. Sed acidum
valet obundere ventriculi fermentum, ſicque appetentiam tollit; parum etiam
nutrit, quod prævum ſuppeditat alimentum, terreas ſcilicet alkalinaſque par-
ticulas igne gravidas. Non mirum igitur ſi tantopere biliſis & melancholicis
noceat. Hinc fortè in illo venenatæ qualitatſ nata ſuſpicio, quam excuſare ten-
tat Veſlingius, & in quam tantopere invehitur, & debacchatur Duneanus. Nec
timendas ejus vires, addito ſaccharo, ut eſt uſus, frangere vel frænare
ſperaveris, quin imò ſic invaluerit magis, potuſque evadit nocentior. Qua arte
noxas ſuas invehat deſideras? dicta revolve. Mala tot efficit corporis liquo-
res inſpiſſando, dum urinas pellit ocuſ, tranſpirationem adaugēt, aut inutiles
promovet ſudores; ſic inſarctui, quem aliter ſolveret, aliſque morbis ab inſ-
piſſato ſanguine ortis anſam præbet. Velociùs nempe acta & quaſi rapta ſangu-
inis moles compagem ſuam ſolvit per ingeſtum intemperanter huiuſmodi po-
tum. Spiritus, quos continuâ jaſtatione & mobilitate fatigat, neſtareo nervei
liquoris rore, quem diſſipavit, orbat. Spiritibuſque diſſipatis etiam alii fru-
ſtrantur liquores, unde Caſe inulta indelebilis labes, quod nempè paralyſim
nervo inducat, ſterilitatemque utrique ſexui ſic accerſat. Cum igitur perniciſi-
ſimo partium acrium & ignearum motu baſſamicam depopuletur humorum par-
tem, ſanguinis pretioſum abſumat vehiculum, ſerum ſcilicet, non mirum ſi
iisdem viribus quibus auxiliatur, dum modeſte & pharmaci inſtar potatur; tot
mala ob frequentioreſ uſum perpetrare valeat. Sic vinum nutrit, & inebriat.
Ignis calefacit & urit. Conſtat enim eos qui Caſe frequentius utuntur in mor-
bos lethales incidere, tales ſunt viſcerum inſarctus, affectus melancholici,
hectica febres, aliaque innumera, à quibus jam nimium cita mors, corripuit
gradum.

Ergo à frequentiori potu Caſe vita brevior.

Proponebat Pariſiſ JACOBUS-PHILIPPUS DAVIER
DE BREVILLE, Pariſinus, Baccalaureus Medicus,
A. R. S. H. 1715.

Typis JACOBI QUILLAU, Univerſitatis, & Facultatis Medicinæ
Typographi.